

THE INTERNATIONAL TRAUMA QUESTIONNAIRE (ITQ)

JOHDANTO

Oheinen lomake on lyhyt, selkeäsanainen itsearviomittari, joka sisältää PTSD:n ja monimuotoisen PTSD:n (complex post traumatic stress disorder, CPTSD) keskeiset piirteet ja jossa käytetään yksinkertaisia diagnostisia sääntöjä. ITQ kehitettiin Maailman terveysjärjestö WHO:n ICD-11:lle asettamien periaatteiden mukaiseksi. Näitä ovat: kliinisen käytettävyyden maksimointi sekä kansainvälisen soveltuvuuden varmistaminen keskittymällä kunkin häiriön ydinoireisiin. ITQ on vapaasti saatavilla kaikkien kiinnostuneiden osapuolien käyttöön. ITQ:n arviointi on käynnissä liittyen erityisesti toimintakyvyn alenemista kuvaaviin määrittelyihin niin PTSD:n kuin CPTSD:n osalta sekä mahdollisesti eri osioiden sisällön ennustearvoon hoitotulosten suhteen.

DIAGNOSTISET KRITTEERIT

PTSD-diagnoosi edellyttää, että esiintyy vähintään yksi kahdesta oireesta jokaisessa oireryhmässä, joita ovat: (1) uudelleen kokeminen, (2) välttely ja (3) nykyinen uhattuna olemisen tunne sekä lisäksi esiintyy toimintakyvyn heikentymistä vähintään yhdessä PTSD-oireisiin liittyvässä osiossa. Oireen esiintyminen tai toimintakyvyn heikentyminen on määrittelyä toteutuvaksi, kun osion pistemäärä on ≥ 2 .

CPTSD-diagnoosi edellyttää, että esiintyy vähintään yksi kahdesta oireesta kussakin kolmessa PTSD:n oireryhmässä (uudelleen kokeminen, välttely ja nykyinen uhattuna olemisen tunne), ja lisäksi esiintyy yksi kahdesta oireesta kussakin kolmessa Minän jäsentymisen häiriöiden oireryhmässä (engl. *Disturbances in Self-Organization*, DSO): (1) tunnesäätelyn häiriö, (2) kielteinen minäkäsitys ja (3) häiriöt ihmissuhteissa. Toimintakyvyn tulee olla heikentynyt siten, että vähintään yksi toimintakyvyn heikentymisen osio PTSD:n osalta SEKÄ yksi toimintakyvyn heikentymisen osio minän jäsentymisen häiriöiden osalta saa arvon ≥ 2 .

Henkilö voi täyttää joko PTSD:n tai CPTSD:n kriteerit, mutta ei samanaikaisesti molempien. Jos henkilö täyttää CPTSD:n kriteerit hän ei saa samanaikaista PTSD-diagnoosia. Huomaa, että diagnoosia ei voida asettaa yksinomaan itsearviolomakkeen perusteella, vaan arviointia tulee täydentää kliinisellä haastattelulla ja anamneesilla.

Pisteytysohjeet tämän lomakkeen lopussa.

VIITE lomakkeen alkuperäiseen, englanninkieliseen, versioon: Cloitre, M., Shevlin M., Brewin, C.R., Bisson, J.I., Roberts, N.P., Maercker, A., Karatzias, T., Hyland, P. The International Trauma Questionnaire: Development of a self-report measure of ICD-11 PTSD and Complex PTSD. (2018). *Acta Psychiatrica Scandinavica*. doi: 10.1111/acps.12956

Suomenkielisen lomakkeen viite: Friberg, L., Ruismäki, M. (2020) International Trauma Questionnaire (ITQ) Suomenkielinen versio. Helsingin ja Oulun Traumaterapiakeskus ry. www.traumaterapiakeskus.com.

JULKAISUJA:

Brewin, C. R., Cloitre, M., Hyland, P., Shevlin, M., Maercker, A., Bryant, R. A., ... Reed, G. M. (2017). A review of current evidence regarding the ICD-11 proposals for diagnosing PTSD and complex PTSD. *Clinical Psychology Review*, 58, 1-15. doi: 10.1016/j.cpr.2017.09.001

Karatzias T., Shevlin M., Fyvie C., Hyland P., Efthymiadou E., Wilson D., ... Cloitre M. (2017). Evidence of distinct profiles of posttraumatic stress disorder (PTSD) and complex posttraumatic stress disorder (CPTSD) based on the new ICD-11 trauma questionnaire (ICD-TQ). *Journal of Affective Disorders*, 207, 181-187. doi: 10.1016/j.jad.2016.09.032

Hyland, P., Shevlin M., Brewin C.R., Cloitre M., Downes A.J., Jumbe, S., ... Roberts, N.P. (2017). Validation of post-traumatic stress disorder (PTSD) and complex PTSD using the International Trauma Questionnaire. *Acta Psychiatrica Scandinavica*. 136, 313-322. doi: 10.1111/acps.12771

Shevlin, M., Hyland, P., Roberts, N. P., Bisson, J. I., Brewin, C. R. & Cloitre, M. (2018). A psychometric assessment of Disturbances in Self-Organization symptom indicators for ICD-11 Complex PTSD using the International Trauma Questionnaire, *European Journal of Psychotraumatology*, 9:1, doi: 10.1080/20008198.2017.1419749

INTERNATIONAL TRAUMA QUESTIONNAIRE

OHJEET: Ole hyvä ja kirjoita tähän, mikä kokemasi tapahtuma häiritsee sinua eniten, ja vastaa seuraaviin kysymyksiin suhteessa tähän kokemukseen.

Tapahtuman lyhyt kuvaus: _____

Milloin koit kyseisen tapahtuman? (ympyröi sopivin)

- a. alle 6 kuukautta sitten
- b. 6—12 kuukautta sitten
- c. 1—5 vuotta sitten
- d. 5—10 vuotta sitten
- e. 10—20 vuotta sitten
- f. yli 20 vuotta sitten

Alla on lueteltu vaikeuksia, joista traumaattisia tai kuormittavia tapahtumia kokeneet henkilöt joskus kertovat. Ole hyvä ja lue jokainen kohta huolellisesti ja ympyröi sen jälkeen oikealla olevista numeroista se, joka kuvaa parhaiten kuinka paljon kyseinen vaikeus on häirinnyt sinua viimeisen kuukauden aikana

	<i>Ei lainkaan</i>	<i>Vähän</i>	<i>Kohta- laisesti</i>	<i>Melko paljon</i>	<i>Erittäin paljon</i>
P1. Näet häiritseviä unia, joissa toistuu osia tapahtumasta tai jotka selkeästi liittyvät tapahtumaan?	0	1	2	3	4
P2. Sinulla on voimakkaita mielikuvia tai muistoja, jotka toisinaan tulevat mieleesi ja saavat sinut kokemaan ikään kuin tapahtuma toistuisi tässä ja nyt?	0	1	2	3	4
P3. Välttelet tapahtumasta muistuttavia sisäisiä kokemuksia (esimerkiksi ajatuksia, tunteita tai fyysisiä tuntemuksia)?	0	1	2	3	4
P4. Välttelet tapahtumasta muistuttavia ulkoisia kokemuksia (esimerkiksi ihmisiä, paikkoja, keskusteluja, esineitä, toimintaa, tekemistä tai tilanteita)?	0	1	2	3	4
P5. Olet ylivalpas, ylivireä tai varuillasi?	0	1	2	3	4
P6. Olet säpsähtelevä tai säikähdät helposti?	0	1	2	3	4

Ovatko yllämainitut vaikeudet viimeisen kuukauden aikana:

	<i>Ei lainkaan</i>	<i>Vähän</i>	<i>Kohta- laisesti</i>	<i>Melko paljon</i>	<i>Erittäin paljon</i>
P7. Vaikuttaneet ihmissuhteisiin tai sosiaaliseen elämäsi?	0	1	2	3	4
P8. Vaikuttaneet työhösi tai työkykyysi?	0	1	2	3	4
P9. Vaikuttaneet mihinkään muuhun tärkeään elämäsi osa-alueeseen, kuten vanhemmuuteen, koulutyöhön tai opiskeluun tai muuhun sinulle tärkeään toimintaan?	0	1	2	3	4

Alla on lueteltu vaikeuksia, joista traumaattisia tai kuormittavia tapahtumia kokeneet henkilöt joskus kertovat. Kysymyksillä pyritään selvittämään, miltä sinusta tavallisesti tuntuu, miten tavallisesti ajattelet itsestäsi ja millainen tavallisesti olet ihmissuhteissasi. Vastaa seuraaviin pohtien, kuinka tosi kukin väittämä on sinun kohdallasi.

<i>Kuinka totta tämä on sinun kohdallasi</i>	<i>Ei lainkaan</i>	<i>Vähän</i>	<i>Kohtalaisesti</i>	<i>Melko paljon</i>	<i>Erittäin paljon</i>
C1. Kun olen poissa tolaltani, minulla kestää kauan rauhoittua.	0	1	2	3	4
C2. Koen olevani turta tai vailla tunteita.	0	1	2	3	4
C3. Koen olevani epäonnistuja.	0	1	2	3	4
C4. Koen olevani arvoton.	0	1	2	3	4
C5. Tunnen olevani etäällä tai irrallaan muista ihmisistä.	0	1	2	3	4
C6. Minun on vaikea säilyttää läheinen tunneyhteys muihin ihmisiin.	0	1	2	3	4

Ovatko yllä mainitut vaikeudet tunne-elämässäsi, käsityksissäsi omasta itsestäsi ja ihmissuhteista viimeisen kuukauden aikana:

	<i>Ei lainkaan</i>	<i>Vähän</i>	<i>Kohtalaisesti</i>	<i>Melko paljon</i>	<i>Erittäin paljon</i>
C7. Aiheuttaneet huolta tai ahdistusta liittyen ihmissuhteisiin tai sosiaaliseen elämääsi?	0	1	2	3	4
C8. Vaikuttaneet työhösi tai työkykyysi?	0	1	2	3	4
C9. Vaikuttaneet mihinkään muuhun tärkeään elämäsi osa-alueeseen, kuten vanhemmuuteen, koulutyöhön tai opiskeluun tai muuhun sinulle tärkeään toimintaan?	0	1	2	3	4

1. PTSD:n ja CPTSD:n diagnostinen pisteytys

PTSD

Mikäli P1 tai P2 ≥ 2 , Uudelleen kokemisen (Re_dx) kriteerit täyttyvät.

Mikäli P3 tai P4 ≥ 2 , Välttelyn (Av_dx) kriteerit täyttyvät.

Mikäli P5 tai P6 ≥ 2 , Uhattuna olemisen tunteen (Th_dx) kriteerit täyttyvät.

JA

Vähintään yksi osioista P7, P8 tai P9 ≥ 2 , jolloin toimintakyvyn heikentymisen (PTSDFI) kriteerit täyttyvät PTSD:n osalta.

Mikäli kriteerit 'Re_dx', JA 'Av_dx' JA 'Th_dx' JA 'PTSDFI' täyttyvät, PTSD:n kriteerit täyttyvät.

CPTSD

Mikäli C1 tai C2 ≥ 2 , Tunnesäätelyhäiriön (AD_dx) kriteerit täyttyvät.

Mikäli C3 tai C4 ≥ 2 , Kielteisen minäkäsityksen (NSC_dx) kriteerit täyttyvät.

Mikäli C5 tai C6 ≥ 2 , Ihmissuhdehäiriöiden (DR_dx) kriteerit täyttyvät.

JA

Vähintään yksi osioista C7, C8 tai C9 ≥ 2 , jolloin toimintakyvyn heikentymisen (DSOFI) kriteerit täyttyvät Minän jäsentymisen häiriön (DSO) osalta.

Mikäli kriteerit 'AD_dx' JA 'NSC_dx' JA 'DR_dx' JA 'DSOFI' täyttyvät, minän jäsentymisen häiriöiden (DSO) kriteerit täyttyvät.

PTSD voidaan diagnosoida, mikäli PTSD:n kriteerit täyttyvät, mutta minän jäsentymisen häiriöiden (DSO) kriteerit eivät täyty.

CPTSD voidaan diagnosoida, mikäli sekä PTSD:n että DSO:n kriteerit täyttyvät.

Mikäli PTSD:n kriteerit eivät täyty tai pelkästään kriteerit minän jäsentymisen häiriöiden (DSO) osalta täyttyvät, minkään diagnoosin kriteerit eivät täyty.

2. PTSD:n ja CPTSD:n ulottuvuuksien pisteytys

PTSD:n ja DSO:n pisteet voidaan laskea yhteen oireryhmittäin, jolloin summat edustavat erillisiä PTSD- ja DSO-pistemääriä.

PTSD

Osioiden P1 ja P2 pisteiden summa = Uudelleen kokemisen pistemäärä (Re)

Osioiden P3 ja P4 pisteiden summa = Välttelyn pistemäärä (Av)

Osioiden P5 ja P6 pisteiden summa = Nykyinen uhattuna olemisen tunne (Th)

PTSD-pistemäärä = Re, Av ja Th -pisteiden summa.

DSO

Osioiden C1 ja C2 pisteiden summa = Tunteiden säätelyhäiriö (AD)

Osioiden C3 ja C4 pisteiden summa = Kielteinen minäkäsitys (NSC)

Osioiden C5 ja C6 pisteiden summa = Häiriöt ihmissuhteissa (DR)

DSO-pistemäärä = AD, NSC ja DR -pisteiden summa.